

den verdslige Lovgivningsmagt i det hele har Ret til at gribe ind paa det indre kirkelige Omraade. Der vil jeg atter slaa fast, at vi her ere Lovgivningsmagt saavel for de kirkelige som for de verdslige Medlemmer af Samfundet; og ingen anden har Ret til at være det. Jeg citerer i denne Forbindelse en Udtalelse af afdøde Justitsminister Casse; den findes i Folketingstidenden for 18de Samling, Sp. 196: „Ingen kan mere levende end jeg erkende, at Staten, at den lovgivende Magt har fuldstændig Ret til at tage virksom Del i Folketirkens indre og ydre Anliggender.“ Og jeg citerer en anden Udtalelse, af afdøde Biskop Monrad; den findes i Folketingstidenden for anden Samling, Sp. 1380, og lyder saaledes: „Lad os vel lægge Mærke til, at denne Forsamling“ — jeg formoder, det var i dette Ting, han stod og sagde dette — „i Forbindelse med de andre Ørene, af den lovgivende Magt, har den Myndighed at ordne Folketirkens Forhold, hvorved vi egentlig blive en Kirkeforsamling, hvorved vi faa en Myndighed — man kalde den episcopal, synodal eller hvad man vil — til at ordne Kirkens Anliggender“. Endelig skal jeg nævne en Udtalelse af den tidligere Kirkeminister Madvig — jeg tror det var i den grundlovgivende Rigsforsamling — hvori han gjorde opmærksom paa, at man ved Ordet „Forsamling“ i Grundlovens § 75 netop vilde sikre Statsmagten Ret til ogsaa at gribe ind i de Former, hvorunder Folketirken selv skal leve, virke og styre sine Anliggender. Med disse Udtalelser af tre tidligere Ministre: Monrad, Casse og Madvig, i Haanden tør jeg nok sætte min Opfattelse mod den højtærede nuværende Kultusministers, med Hensyn til, hvorvidt vi have Ret til at træffe de Bestemmelser, vi her træffe. Den højtærede Minister mente — maatte jeg der tager fejl, men jeg forstod det saaledes — at vi ikke havde truffet nogen Bestemmelse med Hensyn til Kirkens Stilling over for dem, som, naar de vare borgerlig viede, vilde henvende sig til Kirken. So, selvfølgelig have vi truffet Bestemmelse derom, nemlig den, at enhver Præst i Landet staar frit over for det Spørgsmaal, om han vil indvie et borgerlig stiftet Ægtefæls eller ikke. Der have vi truffet den Bestemmelse, som behøver at træffes. Hvis den højtærede Minister vil hævde — hvad jeg dog endnu ikke har hørt ham hævde — at der skulde kunne øves anden Kirkeing over for dem, der ikke ville tage den kirkelige vielse, saa vil jeg atter henvise til de Udtalelser, jeg har citeret af Biskop Kirkegaard. Med Hensyn til Afgangten til Alterbordet, tror jeg ikke, der kan være Tale om at straffe

eller gribe ind over for dem, der ikke have søgt kirkelig Vielse. I saa Henseende kan jeg ganske henvise til Stillingen, den Gang Daabstvangen blev affastet; da kunde der langt mere, efter som der da var Tale om et Sakrament, end her, hvor der ikke er Tale derom, have været Anledning til, inden man vedtog den Lov, man til sidst blev enig om, at bestemme, hvorvidt Kirken saa skulde være pligtig til at modtage de Forældre, som ikke havde ladet deres Børn døbe, som lige saa gode Medlemmer af Kirkesamfundet som alle andre. Det gjorde man ikke den Gang. Der har man til denne Dag ladet det blive staaende ved den Regel, at man ikke har Ret til at vise dem bort fra noget af Folketirkens Goder. Det kunde man gøre den Gang; nu 40 Aar efter er man bleven saa konservativ, at man ikke mener at kunne gøre det over for det, her er Tale om, som ikke er nær saa vigtigt som Daaben. Over for de Røster, der ere komne frem her, at man paa Kirkens Vegne ikke tør anbefale dette Forslag, blandt andet ud fra den Betragtning, at Folk saa vilde unddrage sig dens Goder, vil jeg kun sige, at de Røster ikke tyde paa, at man føler sig som Repræsentanter for en sejrende, end ikke for en kempende Kirke, men kun for en falskberdig Kirke.

Med Hensyn til Lovforslaget i øvrigt skal jeg kun om Ægtefælsforstanderne sige dette: Jeg forstaaer jo, at den Betragtning kan gøre sig gældende her i Tinget, at det er for stor en Byrde at lægge paa den enkelte, skønt jeg ikke kan se, med hvilken Ret man gør det, naar der kun er Tale om indtil en halv Snes Vielser om Aaret. Men hvad jeg ikke forstaaer, at vi saa at høre her i Tinget, og det fra den ene Taler efter den anden, oven i Købet inden for samme Parti, det er den Tale, at det skulde være saa overordentlig nedværdigende for de Folk, der skulle giftes, at de skulle fremstille sig for, lade deres Ægtefæls indvie af en Person, Kommuneraadet har valgt dertil. Nej, mine Herrer, det er en saa gønløs Mistillid til vore folkevalgte Kommuneraad, som deri gør sig gældende, at jeg maa sige, det overrasker mig, at vi saa det at høre i dette Ting. Endelig skal jeg kun sige med Hensyn til Ægtepagterne, at jeg ikke nok som kan betone, at det, vi gøre her, ikke er at tvinge Folk til noget som helst uden til at tænke sig om, tænke over, om de ville gøre mere eller ikke, for hvis de bestemme sig til det sidste, ere de færdige. Hvis de efter at have faaet denne Anledning til at tænke sig om, som ligger i Lovens Paabud, dog sige: Vi ville ikke have med den Sag at gøre, saa blive de fri for at have med den at